UUTISET

Kaikki puheet siitä, että voisimme jotenkin irrottautua EU:n yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta tai pakotteista, heikentävät meidän kansainvälistä asemaamme. **PÄÄMINISTERI ALEXANDER STUBB (KOK.)**

Suomi hakee EU:lta korvauksia ja pysyy pakoterintamassa

Suomi yrittää auttaa elintarvikesektoriaan Venäjän pakotekriisissä hakemalla EU:lta korvauksia. ”Kokoomus haluaa lykätä keväällä sovittuja maataloustukien leikkauksia”, maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo sanoo.

ESKO KESKI-VÄHÄLÄ

Ulkomaankauppaministeri Lenita Toivakka sekä maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo tutustuivat tiistaina Valion Seinäjoen-tehtaaseen. Tehtaanjohtaja Timo Panula (oik.) toivotti ministerit tervetulleeksi. Tehdaskäynnille osallistui myös Lapuan kaupunginvaltuuston kokoomuslainen puheenjohtaja Kai Pöntinen.

SEINÄJOKI (MT)
Suomi aloittaa torstaina Brysselissä neuvottelut EU:n kanssa toimista, jotka helpottaisivat Venäjä-pakotteista kärsivän maatalous- ja elintarvikesektorin tilannetta.

Maa- ja metsätalousministeri **Petteri Orpon** (kok.) mukaan Suomi esittää, että EU:n kriisirahasto avataan. Suomi esittää myös ylimääräisen maatalousministerikokouksen järjestämistä mahdollisimman pian.

MT:n tietojen mukaan Suomen tavoitteena on kymmenien miljoonien eurojen korvaukset ja tasapuolisuuden periaate pakotteista kärsimisessä. Korvausten käsittelyä kiirehtii myös Itävalta.

Suomessa päähallituspuolueen toiveena on lykätä viime kevään kehysriihessä sovitut 55 miljoonan euron maataloustukien leikkaukset vuodella.

”Kysymys ei ole mistään maaseudun tulopoliittisesta kysymyksestä eikä ongelma ole itse aiheutettu”, Orpo perusteli MT:lle tukien tarvetta kokoomusministerien kesäkokouksessa ruokamaakunta Etelä-Pohjanmaan pääkaupungissa Seinäjoella maanantaina.

”Maidon tuottajahintojen lasku mahdollisesti kymmenellä prosentilla on tosi iso asia tässä kannattavuustilanteessa.”

Hallituskumppani SDP:n suhtautuminen selviää Orpon mukaan vasta budjettiriihessä parin viikon kuluttua. Valtiovarainministeri **Antti Rinne** (sd.) lupaili tukitoimia maanantaina.

Pääministeri **Alexander Stubbin** (kok.) mukaan maatalouden tilanne on niin vakava, että ”kaikki mahdollinen tehdään ja joku ratkaisu löydetään”.

Kriisiherätys Valiolla

Ministerit tutustuivat pakoteahdinkoon vierailemalla Seinäjoella muun muassa Valiolla.

Orpon ja ulkomaankauppaministeri **Lenita Toivakan** (kok.) vierailu meijerissä vahvisti tilanteen vakavuuden ja viennin merkityksen yritykselle.

Orpon mukaan menetykset maidontuottajille voivat olla 5–10 senttiä litralta.

”Tämä on iso kriisi tiloille, jotka ovat investoineet tuotantoon. Tämä on suurvaltapoliittinen kriisi, jossa kärsijänä on suuri suomalainen yritys. Käytämme niin paljon poliittista voimaa asian hoitamiseen, kun löytyy”, Orpo lupasi.

Ministerit kokivat saaneensa vaatimuksilleen selkänojaa sekä kotimaisia budjettineuvotteluja että ennen kaikkea EU:ta varten.

Suomen ruokaviennistä neljännes suuntautuu Venäjälle ja pakotteiden piirissä on 283 miljoonan euron vienti, josta 250 miljoonaa on maitotuotteita.

Orpo korostaa tuen tarvetta koko elintarvikesektorille.

”Vertaisin tätä telakka- ja teknologiateollisuuteen, joita myös on katsottu kokonaisuutena.

”Syökää suomalaista”

Sekä Stubb että Orpo kehottivat tukemaan suomalaista tuotantoa ostamalla ”hyvää, puhdasta ja terveellistä” kotimaista ruokaa.

”Vetoan suomalaisiin: yksittäiselle kotitaloudelle päätös on pieni, mutta koko ketjulle iso”, Orpo sanoi.

Samalla asialla ovat myös kokoomuslaiset kansanedustajat **Heikki Autto**, **Timo Heinonen** ja **Jaana Pelkonen**.

He ovat ideoineet Syö ja juo suomalaista – tuetaan kotimaista ruuantuotantoa -kampanjan, jonka sivu Facebookissa oli tiistai-iltapäivään mennessä kerännyt yli 54 000 osallistujaa.

Toivakan katse Kiinassa

Toivakan vientitoiveet ovat erityisesti Kiinan markkinoilla. Hän matkaa sinne syyskuussa ja Suomeen tulee tällä viikolla kiinalainen valtuuskunta.

Suomi ei sen sijaan neuvottele Venäjän asettamista pakotteista kahdenvälisesti. Päinvastoin, Stubbin mukaan Suomi pysyy EU:n rintamassa.

”Kaikki puheet siitä, että voisimme jotenkin irrottautua EU:n yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta tai pakotteista heikentävät meidän kansainvälistä asemaamme. Kaikki ei ole kaupan”, Stubb sanoi painottaen länsimaista markkinataloutta ja demokratiaa. Hänen mukaansa Suomi ei ole enää ”harmaalla vyöhykkeellä”, kuten kylmän sodan aikana.

Perussuomalaisten puheenjohtaja **Timo Soini** toivoi MT:n haastattelussa perjantaina 1.8., että Suomi voisi neuvotella vastapakotteista Venäjän kanssa kahdenvälisesti.

Riihestä tulossa kuuma

Kokoomuksen kokousväelle esiteltiin sirkushuveja uudessa Duudson-teemapuistossa, mutta Suomen näkymät ovat apeat.

”Lähtökohdat syksyyn ovat erittäin, erittäin vaikeat”, Stubb kuvasi alkavaa syksyä sekä sisä- että ulkopolitiikan kannalta.

Lämmintä on luvassa etenkin budjettiriiheen.

Stubbin mukaan talouden kasvuennustetta täsmennetään – siis lasketaan – koko ajan etenkin pakotteiden vuoksi.

Pääministerin mukaan kokoomus pitää kuitenkin kiinni sovituista rakenneuudistuksista, kehyksistä ja hallitusohjelmasta, joten jakovaraa on vain promilleja.

Stubb vetosikin kansalliseen yhtenäisyyteen ja kehotti välttämään ”irtiottoja”.

Osoitteena saattoi olla Stubbin jyrkkää Venäjä-linjaa arvostellut keskustan **Paavo Väyrynen** tai eläkeläisille omin päin kympin luvannut valtiovarainministeri Rinne.

Stubbin mielestä vaalikampanjoinnin voi aloittaa vasta vuodenvaihteessa. Lisää lämpöä syksyyn tuo ydinvoimapäätös, jonka elinkeinoministeri **Jan Vapaavuori** (kok.) voi tuoda eduskuntaan ehkä jo elokuussa. Hallitus selvittää ennen kaikkea omistussuhteita.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Kokoomus myönteinen Soklin ratahankkeelle

SEINÄJOKI (MT)
Kokoomuksen piirissä suhtaudutaan periaatteessa myönteisesti Soklin kaivoshankkeen ratainvestoinneille.

Liikenneministeri **Paula Risikko** (kok.) pitää Soklia tärkeänä työllisyyskysymyksenä, mutta ei esitä hankkeelle rahaa ennen tarkempia selvityksiä.

Liikenne- ja viestintäministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön tekemät selvitykset valmistuvat parin viikon päästä pidettävään budjettiriiheen mennessä. Silloin siis selviää, lähteekö valtio mukaan vai ei.

Ennen kaikkea halutaan selkoa siitä, mikä olisi valtion ja yksityisen rahan suhde eli käytännössä Suomen valtion ja norjalaisen Yaran osuus.

Keskustan johto maanantaina Rovaniemellä närkästyksensä siihen, että rahaministeriö ei esitä ratahankkeelle rahaa, vaikka hallitus puhuu talouden elvyttämisestä.

Sokli puuttuu valtiovarainministeri **Antti Rinteen** (sd.) budjettiehdotuksesta.

EIJA MANSIKKAMÄKI

SDP:n eduskuntaryhmä puolusteli budjettia

Valtiovarainministeri **Antti Rinne** (sd.) puolusti ministeriönsä budjettiesitystä SDP:n eduskuntaryhmän kesäkokouksessa Lappeenrannassa.

”Kokoomuksen ja RKP:n esittämä kritiikki menettelystäni budjetin valmistelussa on kohtuutonta”, valtiovarainministeri sanoi.

Rinteen mukaan hänet on valittu SDP:n puheenjohtajaksi tekemään muutosta.

”Tämän on syytä näkyä myös poliittisissa avauksissa.”

Hän kertoi luottavansa, että budjetista sovitaan hyvässä hengessä.

Rinne sanoi sosiaalidemokraattien painottavan budjettineuvotteluissa pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden sekä eläkeläisten ostovoiman ja taloudellisen toimeliaisuuden tukemista.

SDP:n eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Jouni Backman** sanoi pitävänsä erikoisina vaatimuksia, että hallituspuolueet sopisivat keskenään budjettiriihen päätöksistä ennen varsinaista riihtä.

Rinteen budjettiesitystä Backman kehui.

Hän totesi sen noudattavan hallitusohjelmaneuvotteluissa sovittuja talouspolitiikan raameja.

SDP:n kokous pidettiin maanantaina ja tiistaina.

Kokoomuslaisista esimerkiksi elinkeinoministeri **Jan Vapaavuori** närkästyi Rinteen toiminnasta budjettiesitystä valmisteltaessa.

Rinne tukisi pakotteista kärsiviä

Valtiovarainministeri Rinne lupasi Yle Uutisten haastattelussa tukea Venäjän vastapakotteista kärsiville aloille.

Esimerkkinä Rinne mainitsi meijeriteollisuuden ja maidontuottajat.

”Asiaan palataan varmasti budjettiriihessä ja muutoinkin tarpeen mukaan syksyn kuluessa”, Rinne totesi Ylelle.

MT-STT

MTK tyrmää ympäristöministeri Niinistön moitteet

Ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) ihmetteli perjantaina 8.8. MTV:n verkkosivuilla Nettivieras-mielipidekirjoituksessaan, miksi toimenpiteet Itämeren tilan parantamiseksi kohtaavat Suomessa vastustusta.

”Maatalouden etujärjestöt taistelevat ravinnepäästöjen vähentämistä ja ympäristötukien uudistamista vastaan”, Niinistö kirjoittaa.

MTK:n ympäristöjohtaja **Liisa Pietola** hämmästelee suuresti väitettä siitä, että etujärjestöt taistelisivat ravinnepäästöjen vähentämistä vastaan.

”Emme ole taistelleet vastaan, vaan päinvastoin. Olemme jo vuosia tehneet tiiviisti työtä tutkimuksiin perustuvien toimenpiteiden käyttöön ottamiseksi ympäristön hyväksi. Esimerkiksi nitraattiasetuksen päivityksessä olemme jatkuvasti vedonneet tutkimusnäyttöön”, Pietola kommentoi.

Pietola toteaa olevansa pettynyt Niinistön kirjoituksen mustavalkoiseen ajatteluun.

Niinistön mukaan maanviljelijät, jotka näkevät vaivaa ympäristöystävällisten vaihtoehtojen etsimiseksi, jäävät palkitsematta.

”Voikin kysyä, ajavatko maatalouden edunvalvojat ja maaseutuhallinto maanviljelyn tai maaseudun asiaa vastustaessaan tehokkaita toimia vesistöjen tilan parantamiseksi”, Niinistö kirjoittaa.

Ministerin mukaan ympäristötukijärjestelmä ei kannusta siihen, että maatila toimisi ympäristön näkökulmasta kestävästi. Hän toteaa, että nyt riittää vain se, että laittaa ruksit oikeisiin ruutuihin.

> Vaikuttaa siltä, että Niinistöllä ja vihreillä alkaa olla toinen jalka hallituksesta ulkona.«
> **JUHA MARTTILA**

Niinistön mukaan maatalouden ympäristötukien ei tulisi toimia yleisenä maataloustukena.

MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** pitää Niinistön kirjoitusta vastuuttomana.

”Vaikuttaa siltä, että Niinistöllä ja vihreillä alkaa olla toinen jalka hallituksesta ulkona.”

Marttilan mukaan MTK:n esitykset ovat olleet jopa uudistushenkisempiä kuin ympäristöministeriön.

”Ministeri Niinistö on itse saanut vietyä uudistamista taaksepäin. Nykytilannetta kuvaa hyvin se, että hänen esityksensä nitraattiasetuksesta ovat kaikkein tyytymättömimpiä luomuviljelijät ja luomukotieläintilat.”

Marttilan mukaan vaikuttaa siltä, että Vihreille ympäristönsuojelua tärkeämpää on se, miltä toiminta poliittisesti näyttää.

MATTI RIITAKORPI

Keskusta tyrmää kokoomuksen ”keskittämisinnon”

Keskittäminen on ollut kokoomuslaisten pääministerien **Jyrki Kataisen** ja **Alexander Stubbin** johtamien hallitusten tietoinen valinta. Tässä maaseutu on ollut suurin kärsijä, keskusta väittää.

Keskusta on koonnut kokoomuksen keskittämistoimista raportin kansanedustaja **Seppo Kääriäisen** johdolla.

”Kansallista maataloustukea ja pienenergiatukea leikataan 21,3 miljoonaa euroa, alueellinen kuljetustuki lakkautetaan vuoteen 2017 mennessä ja liikenteen polttonesteisiin tehdään 42 miljoonan euron verokorotukset”, raportissa luetellaan toimia, jotka vaikeuttavat maaseudun yritystoimintaa.

Raportin mukaan yksityisteiden kunnossapitorahoja on leikattu 23 miljoonasta viiteen miljoonaan euroon. Maaseudun joukkoliikennetukea on leikattu ja sitä on ohjattu keskisuuriin kaupunkeihin.

”Kuntia kurjistetaan”

Kaikista voimallisinta keskittämisyritykset ovat raportin mukaan olleet kuntapolitiikassa.

Tavoitteena oli lakkauttaa 200 kuntaa.

Johtavien kunnallishallinnon asiantuntijoiden mielipiteille ei annettu mitään arvoa. Suomeen oli tarkoitus luoda maakunnan kokoisia suurkuntia, raportti luettelee.

Oikeuskansleri puuttui kolmeen otteeseen hallituksen kuntauudistuksessa käytettyihin menettelytapoihin.

Vuosina 2012–2017 kunnilta jää saamatta 6,9 miljardia euroa peruspalveluihin tarkoitettuja valtionosuuksia, raportissa todetaan.

Keskustan mukaan on otettava rohkea suunta kohti hajautusta ja tasa-arvoista yhteiskuntaa.

”Jos mitään ei tehdä keskittämispolitiikalle, Suomi on vuosikymmenen loppuun mennessä keskittynyt ja laajasti autioitunut metropoliyhteiskunta.”

Maaseutuasumista keskusta helpottaisi luomalla maaseutuoloihin soveltuvan kevyen kyläkaavan.

Keskusta esittää vaihtoehtoina liikenne- ja väyläpolitiikan painopisteen siirtämistä perusväylänpitoon ja alemmanasteiseen tieverkostoon.

Lisäksi puolue tukisi kotimaisen uusiutuvan energian käyttöä hiilen sijasta sekä antaisi ihmisille oikeasti mahdollisuuden valita asuinpaikkansa.

Keskustan mielestä ikäihmisten palvelut ja mahdollisuus kotona asumiseen olisi turvattava myös maaseudulla.

”Suuruus syö menestyksen”

Raportti on väliraportti. Keskusta lupaa valmistella vaihtoehdon vuodenvaihteeseen mennessä.

Vaasan yliopiston aluemaantieteen professori **Hannu Katajamäki** on todennut (MT 12.5. 2014), että Suomen pieniin paikallisyhteisöihin perustuva kansalaisten maantiede ei ole enää päätöksenteon lähtökohta.

”Suuruuden ihannointi on syönyt ja syömässä Suomen sivistysmallia, menestyksemme perustaa. Tämä on myös aluetasapainon järkkymisen, jopa romahtamisen vakavampia seurauksia ja syitä yhtä aikaa”, Katajamäki sanoo.

SARI KESKITALO

UUTISTAUSTA

Huonoja uutisia etelärintamalta

Maaliskuun alusta on Suomessakin jouduttu totuttelemaan ajatukseen, että asevoiman käyttö on Euroopassa uudelleen arkipäivää ja että sotaa käydään nyt vain parin tunnin lentomatkan päässä Helsingistä. Jos lentomatkaa lisätään tunnilla, vastassa on vuosia kestäneitä, yhä jatkuvia ja kymmeniä tuhansia ihmishenkiä vaatineita konflikteja.

Pitkin kevättä meille on kuitenkin kerta toisensa jälkeen vakuutettu, ettei näistä sodista aiheudu Suomelle mitään uhkaa – ei vaikka itäinen naapurimme on ainakin välillisesti osallisena kahdessa – Ukrainassa ja Syyriassa.

Tuorein mielipidemittaus tosin osoittaa, että kansa on jälleen kerran johtajiaan viisampaa – selvästi yli puolet haastatelluista pitää väitteitä uhan poissaolosta epäuskottavina.

Ilmastonmuutos etenee etelässä

Näistä synkistä merkeistä huolimatta vuoden ylivoimaisesti huonoimmat uutiset tulevat vielä paljon kauempaa, lähes niin kaukaa, ettei kauemmas pääse.

Ne tulevat Etelänapamantereelta ja niistä kertoo ilmastontutkija **Bill McKibben** julkaisussa New York Review of Books. Hänen kertomuksensa osoittaa, että toisiinsa kytkeytyvien järjestelmien maailmassa maantieteellinen etäisyys ei enää suojaa ketään.

Kaikista maapallon mantereista Etelänapa on harvimmin asuttu, joten siihen on ihmisen toiminta vuosituhanten saatossa suoranaisesti vaikuttanut vähiten.

Silti sen jääkuori kätkee sisäänsä valtavan määrän tietoa maapallon ilmaston historiasta ja sen vaihteluista, myös ajalta ennen ihmistä. Tätä historiaa tutkitaan samalla tavoin kuin metsäntutkija selvittää puun rungon terveydentilaa: Kilometrien paksuiseen ikijäähän porataan ontolla kairalla reikiä, ja eri tasoilta nostetaan tutkittaviksi kartion muotoisia jääkimpaleita.

Ne kätkevät sisäänsä mikroskooppisen pieniä ilmakuplia, joiden koostumusta tutkimalla saadaan tietoa maapallon ilmaston tilasta monien jääkausien ja niiden välisten aikojen takaa.

Nyt vaikuttaa uskomattomalta, että ensimmäinen varma havainto siitä, että maapallon ilmakehässä hiilidioksidimäärä kasvaa jatkuvasti, tehtiin vasta 1950-luvun lopulla. Sen jälkeen on itse ilmiöstä ja sen tulevista vaikutuksista kiistelty kiivaasti – mutta sen historiasta havainto ei tietenkään kertonut mitään.

Tämän ongelman kimppuun kävi pari vuotta sitten **Gabriel Walkerin** johtama tutkimusryhmä, joka julkaisi havaintonsa kirjan muodossa alkuvuodesta.

Enää ei kannata kiistellä

Etelänapamantereen jääkerroksia tutkimalla yksi tieteellisen keskustelun pahimmista kiistanaiheista näyttää nyt ratkenneen lopullisesti: Silloinkin, kun maapallon ilmasto on ollut täysin toisenlainen, ja sen omat säätelymekanismit toiset kuin nyt, yksi asia on ja pysyy: Mitä enemmän ilmassa on ollut hiilidioksidia, sitä korkeampi on ollut lämpötila, mitä vähemmin hiilidioksidia, sitä kylmempi on säätila.

Korkein koskaan aiemmin mitattu ilman hiilidioksidipitoisuus on ollut 290 miljoonasosaa – nyt se on lähes 400 ja nousee kaiken aikaa.

Tutkijat ovat tähän asti olleet siinä käsityksessä, että ilmaston lämpenemisestä huolimatta Etelänapamantereen kilometrien paksuiset jäätiköt ovat tuhansienkin vuosien saatossa vakaita – ne eivät voi sulaa, koska lämpötila pysyy miinuksella suurimman osan vuodesta.

Toukokuussa tämä olettamus osoittautui virheelliseksi: jäätiköt ohenevat alapuolelta, koska vesi pääsee virtaamaan jääkuoren ja maanpinnan välistä ja kovertamaan jäätä. Koska ei ole olemassa menetelmää, jolla valtamerien vettä voitaisiin viilentää, tätä prosessia ei enää voida pysäyttää.

Ihmiskunnan osalta ilmastonmuutoksen loppupeli on alkanut. Kuinka nopeasti ja miten se etenee, ja kuinka hyvin siihen varaudutaan, siihen voimme vielä vaikuttaa. Muuta ei enää ole tehtävissä.

JARMO MÄKELÄ on ulkomaantoimittaja.